

Ócska filc, némi ragasztóval

Az ember ül, és mélán jegyzetel, ez idő tájt éppen neveket ír, jegyez fel papírszeletekre. És sokasodnak a papírszeletek, ellepik már az asztal felületét, rendezni kellene, kirakni a puzzle-halomból valami értelmeset, egy képet kapni, megmagyarázhatót, vagy legalábbis olybá szelídíteni a halmazt, mintha egy így-úgy, részben megoldott keresztrejtvény lenne. A nevek azonban ebben a rejtélyes összevisszaságukban érzik jól magukat, az ember pedig, aki értelemszerűséget akar adni a megmagyarázhatatlannak, egyre inkább úgy érzi magát, mint aki két jobblábas cipőben fesszeng. Pontosabban szorong, mellében valami súlyosat érez (infarktus előtti állapot?), fogytán a levegője, kissé szédül, mindent egybevetve olyan benyomást kelt, mintha falnak ütközött volna, nincs megoldás dilemmájára.

Magyar nevek a papírdarabkákon, vajdasági magyarok nevei, ismerőseid nevei, akik nemrég a Szerb Radikális Párt választási porondján feszítettek, manapság pedig már községi, tartományi honatyák.

Semmi értelme nem volt a nevek begyűjtésének, s így felsorolásuknak sincs. A nomen est omen ebben az esetben elsikkad, sokkal többet mond egyikük elszólása, a Magyar Szó interjúalanyaként: „Úgy érzem, a radikálisok ígérenek legtöbbet, ami személyemet és a környezetemet illeti. Demokrácia van, oda sorakozik az ember, ahol könnyebben boldogul”. Így dönög!

Ide kívánczik Mirnics Károly jóslata - mit jóslata, Mirnics nem jósol, végigvezet egy gondolatsoron és kimondja a logikus záradékot -, s az valahogy így hangzik:„..., a vajdasági magyarság teljes felőrlődéséig mindössze egy nemzedéknyi időnk maradt hátra, ha továbbra is úgy politizálunk, ahogyan eddig tettük!”

Kimondja, hogy éveit számba véve, még az ő látószögébe is kerülhet teljes elsorvasásunk napja. Életünkre, a mai élet köznapi terheire ráaggatni egy nemzettest közeli végét jelző, halálosan komoly figyelmeztetést, nevezetesen: ha nem szembesülünk felelősen sorskérdéseinkkel, 30-40 év múlva irmagja

sem lesz a magyarnak a Vajdaságban! Ehhez nem csak merészség, ehhez kurázszi kell; azaz, olyan erejű cselekedet, amit az ember akkor is felmutat és megtesz, ha történetesen nincs helyzetben.

Mirnics kijelentését olyan drámai erejűnek tartom, amely felér például azzal, mintha a delphi jósda szent helyére összesereglett öt (vagy hat?) magyar pártunknak a szemébe mondanák a tehetetlenségükből eredő vereség bizonyosságát. Vagy: felhívás egy utolsó erőfeszítésre, hogy mindenáron, akár áldozatvállalás árán is kimeneküljünk a sötét lyuk szélén táncoló kólóból.

Ha komolyan vesszük az Aracs írójának szavait (hogyan másként?), akkor számunkra, veszendő nemzetrésze, két út kínálkozik:

1. a keskeny: amikor pártjaink összefogva - mind az öten (hatan?) - együttesen és elszántan nekiesnek a fenyegető vég sárkányfejeinek, és háromszázévrünk segítségével megoldást keresnek (és találnak) sorsunkra. Ez lenne az értelmes, nemes, ám jézusi stációkkal terhes út. Ezen az úton, akár fajtádbeli is ejtethet rajtad sebet, olyan „decemberötödikeset”, vagy még fájóbbat, ha van ennél fájóbb. Ez lenne az az út, ahci az áldozatvállalás készsége a mártíromság határait döngeti.

2. választási lehetőségként viszont adva van a széles út, amelynek határai a Karlobag—Virovitica-vonalhoz igazodnak, igaz, az útjelzőkként kirakott jel-szavak között ilyen is akad:„ Ha a NATO bombázna bennünket, egyetlen albán sem marad Kosovóban!” S ha ezt nem csak üres szólamnak, hanem elvnek értelmezzük, akkor sok minden érthetővé válik a közelmúlt eseményeiből. A fenyegető kijelentés alanyai szabadon behelyettesíthetők voltak és lesznek a jövőben is, elvi és gyakorlati értelme jöttányit sem változik. Akinek van füle, hallja. Sokan közülünk mégis elindultak ezen a széles úton, s Mirnics intelme ellenére (vagy éppen emiatt?), helyzetbe hozva magukat a radikális pódiumon.

Az ember eltűnődik: ha a test áruba bocsátásának megvan a neve, a lélek prostitúcióját hogyan is hívják? Nevezhetnénk szégyenletes, arcpirító, becstelen tetteknek, de indíttatásából kifolyólag, inkább illenek rá a szűkkeblű számítás, nemzeti sorskérdésünk meggyalázása, blaszfémikus tett, önösség, ami parlagfűként burjánzik, leginkább mindez együtt. Mennyiben hasonlít ez a whiskys rabló gyakorlatához, aki nem öl, csak rabol, s egy üveg whiskyt hagy a helyszínen? Nagyban. Az iróniával párosult blaszfémiaának nem csak az emlékezete rossz szagú, maradandó átok is ül rajta. Hány Koppány keresztnevű ember volna ma Somogyban? Bár az irgalmas kalendáriumok jegyzik továbbra is ezt a névnapot, azon az októberi napon nincs aki ünnepelne. Emiatt is jó lesz megőrizni e papírszeletkéket.

Csekélység, mondd te radikális foteledből. Egy életünk lenne, ünnepeljünk ebben az adott, egyetlen életben. -Ügyes!

Spártában nem számított lopásnak a tolvajlás, ügyeskedésnek tartották, hacsak rajt nem kapták az illetőt. Igaz, Spárta nem Athén, de mi köze is lenne a kardnak és pajzsának Szophoklészhez? – Akkor hát kard ki, kard! – kiáltok feléjük. – Mi készül itt, új Petőfi

brigád? – miközben renegátjaink mosolyognak. És derűjük jogosnak tűnik, hiszen a harci szekerek zaja a hágai messzeségbe vész, ők pedig, újonc politikusaink, a korlátlan hatalom csúcsait másszák sziszifuszi kéjjel, reménykedve, hogy a visszaguruló kő, idővel töredezik, mállik, s csúcsközébe ér. Miért lenne farkas élet ez az egyszeri, mikor lehet kutyaélet, koncközében. Könnyítsünk. Házasodjunk!

Törvényileg, rendben. Alkotmányos jog, demokratikus elv szerint, rendben. Emberileg? Erkölcseleg? Jó, hát kötelező minden magyarnak végig menni a via Dolorosán?

Avagy: fontos szempont-e, a nemzeti identitás elvesztése, megtagadása? Nem, ha ez eddig is a színlelés nivóján mozgott és nem a meggyőződés bizonyossága uralta. Hát akkor mit veszít a renegát? Önmagát, lényegét, mondd te. Csakhogy ebből a lényegből eleve hiányzott a magyarság kovásza: Balassi, Csokonai, Petőfi, Ady, Móricz, Márai, Széchenyi, Kossuth, Deák és Antall József... S ha mindez hiányzik, talmi ügy a váltás, semmiség, hiszen életük úgyis csak ócska filc volt, s ma is az maradt, némi ragasztóval.

